

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an 4 coroane.
 Pe o jumătate de an 2 coroane.
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada
 Poplăcii nr. 15).
 Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani,
 a treia-ora 10 bani.

10 Maiu.

În Joia trecută frații noștri din România au sărbătorit ziua de 10 Maiu, cea mai mare sărbătoare națională a României libere, alcătuită înainte cu 42 de ani din vechile principate Muntenia și Moldova.

Mari, frumoase și înălțătoare de suflet au fost luptele, ce le-au purtat fruntașii de dincolo, ca din cele două țărișoare de mai înainte să facă o Românie, una, mare și independentă, împlinindu-se astfel dorința poetului

Hai să dăm mână cu mână
 Cei ou inima română,
 Să 'nvirtim hora fraților
 Pe pământul României.

Cel dintăiu principe peste România unită a fost Alexandru I. Cuza. Acesta a lucrat mult pentru ridicarea României, îndeosebi sunt însemnate din timpul lui desrobirea Țiganilor, ștergerea clăcii țărănești (un fel de iobăgie, dar cu mult mai ușoară ca cea dela noi) și împrăștierea țăranilor, și în fine alungarea oălugărilor grecești din mănăstirile românești și din bunurile acestora.

Domnitorul acesta însă n'a stat mulți ani pe tron, și asta mai cu seamă din cauza certelor dintre frați și din pricina dorinței, ce o aveau iubitorii de neam și țeară, ca pe tronul României să fie un domnitor din o familie străină, ca să încete vecinicele neînțelegeri dintre familiile românești, cari se trăgeau din case de domnitori. Și așa au ales de domnitor pe Carol, vlăstar din neamul, de

care se ține și împăratul Germaniei și înrudit și cu familia lui Napoleon-cel-Mare.

În ziua de 10 Maiu 1866 a intrat în București, ca să-și ocupe tronul, și acesta e unul din momentele, cari fac pe frații noștri să sërbeze.

Prin stăruința neobosită și fără preget a iubitului domnitor, România ajunsese în curând la o stare înfloritoare. Se întemeiară tot felul de școale, se înălțară biserici și se sporî armata românească, care după 11 ani avese să câștige României independența.

Veni anul în veci memorabil 1877. Rușii declarară războiul Turcilor și acestia cerură dela Români să-și împreune armata lor cu cea turcească. Românii respinseră această cerere și domnitorul și adunările țării declarară neatîrnarea României în ziua de 10 Maiu 1877.

Acesta e al doilea moment, care face din 10 Maiu zi de sărbătoare națională.

Războiul din 1877/1878 ne este tuturor-cunoscut. Vitejia Românului a scăpat armata rusească de rușine și a călcat în picioare trufia semilunei. Și sufletele noastre se umplu cu o mândrie cu atât mai mare la amintirea acestui război,

Căci la Plevna și 'n redute,
 Unde Turcii stau ascunși,
 Ear' ai noștri mii și sute
 De gloanțe erau pîtrunși,
 Erau falnicii eroi
 Tot plugari de lângă boi.

Pecetluită și sfințită fiind neatîrnarea României pe câmpiile Bulgariei cu sângele eroilor, România nu mai putea rămâne un simplu principat, nici vitea-

zul căpitan un simplu principe. Și așa în 10 Maiu 1881 România se proclamă de regat și domnitorul Carol își pune pe cap coroana de rege, făcută din oțel luat dintr'un tun cucerit dela Turci.

Acesta e al treilea moment, care face din 10 Maiu o sărbătoare națională.

Sărbătoarea aceasta nu e însă numai a fraților de dincolo, ci e și a noastră, căci bucuria lor, bucuria noastră este, întristarea lor, întristarea noastră, căci una am fost, sîntem și vom fi, împlinind astfel porunca poetului:

Români din patru unghiuri, acum ori nici-odată
 Uniți-vă 'n cuget, uniți-vă 'n simțiri!

3/15 Maiu la Viena. Românii vienezi întruniți la sărbătura zilei de 3/15 Maiu au salutată pe presidentul partidului nostru național, dl. Dr. I. Rațiu prin următoarea adresă:

Colonia și tinerimea română din Viena, din incidentul sărbătării zilei istorice de 3/15 Maiu Vă urează multe zile fericite și împreunate cu izbândă în lupta pentru drepturile națiunii române.

Colonia și tinerimea română din Viena.

Ear' redacției »Tribunei« au trimis următoarea adresă:

În ziua memorabilă de 3/15 Maiu salutăm cu drag organul, care a luptat și poartă sus și tare flamura ridicată de generația strălucită, și îi urăm succes întru ajungerea țintei noastre generale.

Colonia și studențimea română din Viena.

FOITA.

Apoi vezi...

»Câte fete mândre-n sat
 Toate țin cu tine —
 Zic și eu! Și nu-'i păcat,
 Ele știu mai bine.
 Când încep și eu să joc,
 Întră junghiu-n fete
 Și s'opresc drumeții-n loc:
 Asta-'i joc, băiete!
 Voi săriți ca un ileu.
 Ici e șes, ici groapă —
 Apoi vezi! Frumoasa eu,
 Voi, pe câte-o schioapă.

Ear' la plug de-oiu vră, apoi,
 Să mă las pe coarne,
 Brazda mea nici patru boi
 Nu pot s'o răstoarne.

Eu din umeri scot un car
 Până-n dealul mare,
 Mut o peatră de hotar...
 Ce vi-e de mirare?
 Vouă și-un butuc vi-e greu.
 Eu ridic o bârnă —
 Apoi vezi! Pe mândra eu,
 Voi, pe câte-o cârnă!

Beau și eu, și joc, și-arăt
 Că 'm-ie lumea dragă,
 Dar' ca voi eu nu mă-'mbăt
 Săptemăna-'ntreagă.
 Ce-'mi tot cânți de boi și bani?
 'I-am găsit eu gata?
 N'aveam cas' acu cinci ani,
 'Și-a făcut-o tata?
 Palmele, că 'mi ard mereu,
 Capul, că 'mi-e moară —
 Apoi vezi! Pe mândra eu,
 Voi, pe câte-o chioară.

(»Fam.«) George Coșbuc.

Căpitanul.

— Baladă. —

Com. de Teodor A. Bogdan, învătător în Bistrița.

— »Foioică floare creată,
 Căpitane d'albă față,
 Scobori jos din deal în vale
 Că-ți moare mândra de jale
 Și de dor și supărare.
 — »Lasă moară că nu-'mi pasă
 Că găsesc în locu-'i șeasă,
 Albe 'n față și frumoase,
 Negre 'n ochi și drăgăstoase.
 Că n'aim gând de drăgostire,
 Că am gând de vitejie.
 — »Trandafir cu frunza creată
 Căpitane d'albă față,
 Adâncești din deal în vale
 Că-ți moare murgu pe cale
 De povară și de foame.
 — »Las' să moară și să crepe,
 Că mai am acasă șapte
 Zdraveni, negri ca iadu
 Și d'albuți ca omētu.
 Șapte cai ca șapte smei
 Nu 'i-aș da pîntr'ochii tăi.
 — »Căpitane mustăcios
 Scoboră-te iute-n jos

Contra căilor ferate bosniace.

În ședința de Sâmbătă a dietei din Pesta prim-ministrul Széll a prezentat un proiect de lege privitor la construirea căilor ferate bosniace, analog proiectului din reichsrath-ul vienez.

Deodată cu prezentarea proiectelor vine știrea și despre atitudinea Albanezilor, contrară căilor ferate proiectate.

Știm, că Rusia și Italia nu văd cu ochi buni construirea nouelor căi. Albanezii au decis a se opune construirii. În 14 l. c. a avut loc un meeting la Scutari, la care a luat parte 8000 de Albanezi înarmați. Meetingul a decis, că Albanezii trebuie să se folosească de toate mijloacele pentru a împedea construirea de cale ferată peste sandjaclul Novibazar, fiind aceasta păgubitoare intereselor politice ale Albaniei.

Meetingul a telegrafat Sultanului acest decis, a însărcinat 3 delegați pentru a pertracta în chestie cu guvernele din Belgrad și Cetinje și a ales un comitet, care să cutreare întreaga Albania și să facă cunoscută rezoluția meetingului.

Impertinența șovinismului.

În ședința ultimă a comitetului permanent al comitatului Ung, membrul Thuranszky, de origine Rutean, dar azi șovinist maghiar, a făcut o interpelație pentru cuvântul slava, care e obiceiul ca cuvânt de salutare în orfelinatul rutean confesional de fetițe. Patriotul Turanszky se plânge, că și studenții ruteni dela gimnasiu se salută cu acest cuvânt, la influența catechetului lor.

Canonicul Fehér declară, că el nu știe nimic despre acest lucru. Crede, că e esagerație și asigură, că se fi avut cunoștință despre el, nu l-ar fi suferit.

Noi întrebăm, că ce păcat au comis fetițele și studenții salutându-se în limba lor maternă? Șovinismul în impertinența sa azi-mâne va cere, ca să nu ne fie permisă nici conversația privată în limba noastră.

Că vine Turcu fălos,
Neveste să nceluiască,
Fete-mari să necinstească.

— »Alelei ciocoi de căne
De-aș trăi barem pân' mâne
Se-adâncesc în jos la tine
Să te 'nvăț la omenie.

Că mi-'i pușca oțelită,
Săbioara ascuțită.

Vino-neoaci ciocoi de căne
Că nu am frică de tine,

Vino-neoaci pe cum îți place
Că 'napoi știu nu ti-'ntoarce,

Că mi-'s armele din ței
De te-ajung îndată piei.

— »Căpițane mândră floare
Vai de-a tale zilișoare

C'ai ajuns în grea prinsoare.

— »Las' să zăc să mă topesc
Cu zile să mă sfirșesc,

Căci n'am vină nici de loc
Făr' că-'s om fără noroc.

Dar' am gând pe D-zeu
C'a fi și pe gândul meu,

Să mă văd în codru eară
Cu pușca pe subsuoară,

Cu ciocoi duși din țeară.

— Alelei ciocoi străin
De te-aș strînge odat' la sin

'Ți-aș arăta că sînt Român.

Adresa Săcuilor în congregația comit. Brașov. Mercuri, 2/15 Maiu s'a ținut adunarea generală a comitatului Brașov. Din punct de vedere românesc două obiecte mai însemnate s'au pertractat în această adunare, anume răspunsul vicecomitetului Dr. Jekel la interpelația, ce 'i-s'a adresat din partea Românilor în afacerea prigonirii mai multora pentru purtarea colorilor naționale în costumul lor românesc, și mai ales cunoscuta adresă a comitatului Treiscaune privitoare la modificarea legii de naționalitate.

Asupra acestei adrese s'a desfășurat o viuă discuțiune. Dr. A. Murășianu într'un temeinic discurs politic arătând absurditatea cuprinsă în numita adresă, face în numele membrilor români o contra-propunere spriginată de avocatul I. Lengeru și profesorul V. Goldiș, prin care cere ca adunarea generală să reprobe și să respingă petițiunea-adresă a comitatului Treiscaune, fiindcă este îndreptată în contra libertății, a dreptului de limbă și a egalei îndreptățiri a popoarelor nemaghiare din statul ungar. Din partea Sașilor a vorbit avocatul Adam, spriginind propunerea comisiei permanente. Astfel adunarea a hotărât cu majoritate de voturi, ca peste adresa Săcuilor din Treiscaune, contra legii de naționalitate, să se treacă la ordinea zilei.

Demonstrații anti-maghiare s'au întemplat Marți seara în Zagreb, la sosirea deputatului Dr. Franck din Pesta. Dr. Franck a fost primit la gară cu ovații și discursuri, felicitat fiind pentru poziția contrară ce a luat-o în ședințele regnicolare din Pesta, contra convenției ungaro-croată. Discursurile au fost toate anti-maghiare. Poziția a făcut mai multe arestări.

Semne de iubire pentru Maghiari!

Cine plătește mai bine. Din comitatul Torontal 'i-se știe lui »Magyarország«, că pe acolo sînt puțini Maghiari; locuitorii sînt: Români, Sârbi, Germani și Slovaci. Acestia aleg la dietă întotdeauna deputați guvernamentali, avînd devisa, că aceleia îi dau voturile, care dă mai mult și plătește mai bine.

Eată la ce au învățat poporul stăpînirile maghiare și corifeii politici și acum tot ei, Maghiarii, își bat joc de el.

Casul din Oșorheiu. Cum a fost de prevăzut, în chestia alegerii sângeroase din Oșorheiu nu s'a aflat nimenea vinovat. Va fi pedepsit poate vre-un sergent de gendarmi. Atăta tot. Chestia o apreciem în primul nostru de azi. Aici amintim, că conform unei știri telegrafice din Oșorheiu, tribunalul a dat loc excepțiunilor înaintate de advocații celor doi acușați: Csiky, presidentul electoral și Dr. Bernády, căpitanul poliției și a sistat orice urmărire mai departe.

Procesul de presă al „Tribunei“.

Săptămîna aceasta, Luni, a avut vrednica noastră foaie națională »Tribuna« — cum am vestit — proces de presă la Cluj, pentru doi articoli publicați anul trecut. S'a întemplat adevă, că în vara trecută s'a convocat adunarea despărțământului din Selagiu al »Asociațiunii« la Sanislău, ear' tinerimea română din Selagiu a voit să țină un concert în Baia-mare. Amîndouă adunările au fost oprite din partea deregătorilor ungurești. Pentru această opreliște, »Tribuna« a scris doi articoli, înfierînd opreliștea nedreaptă.

Acești articoli au fost improcesuați și pertractarea s'a ținut Luni, fiind acuzat redactorul răspunzător, dl Andreiu Baltes.

Eată cum a decurs pertractarea: Pertractarea s'a început la 8 ore dimineața. După constituirea curții cu jurați presidentul dispune cetirea actului, din care se vede, că în contra lui Andreiu Baltes, redactor responsabil al »Tribunei«, de naștere din Oena-Sibiiului, în etate de 41 de ani, s'a ridicat acuză pentru agitațiune.

Notarul Dr. Török cetește articolul »Puneți stavilă!« apărut în numărul 150 din 1/14 August 1900 al »Tribunei« și »Sînt lași!« apărut în numărul 153 din 5/18 August 1900 al »Tribunei«. Ambii articoli au fost scriși din incidentul, că autoritățile au impeditat ținerea adunării generale a despărțământului sătmărean al »Asociațiunii« și au oprit concertul împreună cu dans, ce avî să se aranjeze din partea tinerimii academice române în Baia-mare. Conform actului de acuză în acești articoli se vătmă națiunea maghiară și se agită cetățenii de naționalitate română în contra celor de naționalitate maghiară.

Presidentul dispune să se cetească traducerea articolelor incriminați în toată întregimea.

Acusatul, la întrebările puse prin interpret din partea presidentului, răspunde că nu se simte vinovat, răspunderea a primit-o condiționat până-ce va erua pe adevărații autori, a cetit articolii, înainte de a-'i da spre publicare, dar n'a aflat nimic în ei, ce ar pute veni în conflict cu legea.

Presidentul cetește, că acuzatul a fost mai de multe-ori pedepsit pentru delict de presă, în 14 Maiu 1894 la 4 luni, în 15 Decemvrie 1895 la 4 luni, tot în 1895 la 2 luni, în 1896 la 1 an și 4 luni.

Apărătorul Dr. C. Maniu arată, că traducerea este defectuoasă și esplică înțelesul și cuprinsul părților excepționate din articoli.

Tribunalul este silit deci să îndrepteze greșelile din textul traducerii, cari produc confușiune.

Se cetesc apoi actele oficiale despre petrecerile din Sanislău și Baia-mare, programul petrecerilor și ordinele de opreliște ale autorităților.

Terminându-se cu aceasta procedura de dovedire

Acusatorul public cetește punctele de întrebare propuse de el. Pen-

tru statorirea acestora se suspendă gedința pe 30 de minute.

Acuzatorul Dr. Jeney: Până-ce agitatorii Valahi nu vor înceta cu acțiunea lor, nu va fi pace în Ungaria. În coloanele »Tribunei« articolii agitatorici sînt tot mai deși. În cazul de față avem doi articoli apăruiți aproape deodată în interval de abia 4 zile. Cel mai credincios organ al agitatorilor este »Tribuna«, prin urmare în contra ei trebuie să-și îndrepte statul toată puterea sa zdrobitoare. Agitațiile naționaliștilor români n'au nici un temei.

Căci »nicăiri pe lume o naționalitate „străină“ nu se bucură de atîta libertate și atîtea drepturi, ca Valahii la noi. În România tot străinul e obligat să-și învețe copiii românește. Cere deci pedepsirea strictă a acuzatului.

Apărătorul, dl. Dr. Cassiu Maniu a rostit un discurs de apărare lung și escelent, argumentând nevinovăția acuzatului. Dl. Maniu s'a folosit de dese citații din autorii clasici și din filosofii și sociologii moderni; vorbirea 'i-e lăudată și de ziarele maghiare.

Arătînd netemeinicia actului de acuză și resfrîngînd argumentele acuzatorului public, cere achitarea clientului său.

După răspunsul procurorului și al apărătorului jurații declară de vinovat pe domnul Balteș.

Tribunalul se retrage și la orele 3 p. m. publică următoarea sentență: **Andrei Balteș este osîndit la un an și trei luni închisoare de stat pentru delict de agitație în contra unei naționalități.**

Afară de aceea Balteș are să plătească 100 de coroane, apoi o amendă sumară de 1000 coroane.

Procurorul s'a declarat mulțumit.

Acuzatul a insinuat recurs de nulitate.

Evangelia dela Putna și tricolorul.

Sub titlul »Lumină se se facă« »Deșteptarea«, valorosul organ al fraților din Bucovina, serie:

»In Putna, vechea martoră de glorie din străbuni, există o evanghelie-manuscris de o rară frumusețe și de scumpețe rară. Această evanghelie e din anul 1658.

Prima literă din al ei text e lucrată artistic în colorii admirabil de frumoase. Și știți cari sînt acele colorii?

Este scumpul nostru tricolor românesc, prețios odor al neamului nostru precum în prezent așa și în trecut și viitor.

Mănăstirea Putnei este cel mai sfânt loc pentru întreg neamul românesc, că în ea sînt depuse moaștele Marelui Stefan-Vodă...

Evangelia este și trece de cel mai sfânt obiect bisericesc...

Alt loc mai potrivit pentru conservarea tricolorului românesc ca simbol al naționalității românești decât sfânta evanghelie, nu-'i cu puțință.

Credința în Dumnezeu e simbolizată prin crucea de pe pîretele evangheliei, ear' credința în virtutea și viitorul neamului prin treicolorul românesc dela începutul evangheliei.

Cei slabi în credință, întăriți-vă și nu vă faceți trădători, căci eată istoria gloriosului nostru trecut vă îndeamnă la luptă și bărbăție!

DIN LUME.

Conflictul postal cu Turcia.

Precum anunță »Köln. Zig.« conflictul postal cu Turcia se poate privi ca terminat. Sultanul a dat ordin, ca să se restabilească starea de mai înainte și a îndrumat pe ministrul de externe, ca să facă declarațiune hotărîtă înaintea ambasadurilor, că pe viitor nu se va mai permite reșterirea unui astfel de amestec. Ambasadorii n'au putut avé dela guvernele lor instrucție, ca să ceară mai mare satisfacție decât atîta.

Luni, în 20 Maiu n. directorul postelor turcești a adresat un circular către directorii postelor străine, în care zice, că până la terminarea pertractărilor inițiate despre sistarea oficiilor postale străine din Turcia — scrisorile și pachetele din străinătate vor fi transmise, ca și până acum, de oficianții direcțiunii postale turcești.

Alegerile din Spania.

Resultatul de până acum al alegerilor pentru dietă este următorul: 230 liberali, 70 conservatori, 15 conservatori disidenți, 18 liberali-disidenți, 10 din partidul Romero, 15 republicani, 6 Carliști, 10 naționali unioniști, 4 Cataloniști, 21 independenți și 1 socialist. Ziarul »Imperial« orede, că noua cameră va slăbi puterea guvernului spaniol.

Monarhul despre stările din Austria.

Viena, 21 Maiu n. La cerce-ul ținut cu membrii delegațiunii austriace, M. Sa a dat deosebită atențiune delegaților cehi, pe care 'i-a lăudat foarte mult pentru ținuta lor patriotică. Lui Dr. Stransky li zise: »Cunosc dorințele poporului ceh; pentru realizarea lor trebuie să purcedem cu mare tact«.

Impăratul 'și-a exprimat bucuria, că va pute vizita Praga.

Față de Germani 'și-a exprimat bucuria, că parlamentul este capabil de lucrare.

Delegații Iro și Wolff nu s'au prezentat.

SCRISORI.

O școală primejduită.

Gârliște (Bănat), Maiu 1901.

Am încercat în multe feluri lecuirea stărilor triste din comuna noastră, dar' n'am isbutit până acum. Crezînd, că prin publicarea lor vom obține o îmbunătățire, vă rugăm să dați loc în prețuțul organ, pe care oamenii ma' de seamă dela noi îl au abonat, următorilor:

Avem un învățător născut în comuna noastră, din părinți bogați, dar' foarte răsbunători. El a fost ales în comuna noastră numai la influența părinților sei bogați, cărora mulți credincioși

de ai nostri sînt subjugăți cu datorii făcute în birtul lor.

Cât despre pregătirile slăbuțe ale acestui învățător nu voesc să vorbesc, nici despre împrejurarea cum 'și-a câștigat calificația, ci mă mărginesc numai la purtarea lui în și afară de școală.

De aproape zece ani, de când servește la noi, copiii nostri sînt ca sîlbatici, nici mirare nu-'i, onorată redacțiune, căci în decursul unei zile de prelegere nu stă nici o jumătate oră în școală, ci se află în continuu ori în casa comunală, ori la tatăl-seu în birt.

E drept, că avem comisar harnic, pe dl. Tunea, dar' acesta nu cutează să zică nimica înaintea dlui protopop, care iubește mult — nu știu de ce? — pe învățătorul nostru. Dacă vine vre-odată la biserică stă 5—10 minute în strană și hai ear' la casa comunală ori la birtul tatălui său. Avem noroc cu doi-trei cântăreți ce-'i avem, căci altmintrelea ar fi silit preotul să zică și Domnului să ne rugăm și și Doamne miluește-ne. Cât despre viața lui privată mă și genează să vorbesc și nu m'ar interesa dacă n'ar da ansă la destrăbălarea morală a comunei.

Așa bună-oară a doua zi de Paști adunându-se tineretul nostru ca de obicei înaintea bisericii la jos, vine d-lui cu capul foarte puțin limpede din birtul lor, ia două neveste și se prinde și el în joc. În decursul jocului arde o palmă celui mai brav tîner din comuna noastră, fiindcă nu voise să părăsească jocul la porunca lui; feciorul n'a fost lenes, ci 'i-a întors obrăznicia, la ce s'a născut o adevărată revoluție.

Vězînd rudeniile și cei mai intimi cu birtul tatălui său, că tineretul îl țeseală pentru-că le-a conturbat petrecerea painică, au curs ca niște rabiști împreună cu gendarmeria și judele comunal, uica lui, lăsînd în primărie o mulțime de sticle — golite, asupra oamenilor și dădeau și băteau pe cine le venia înainte, așa că și cei-ce au venit să vadă petrecerea s'au dus acasă cu spațele ciomăgite.

Înțeleptul jude al nostru striga în continuu către gendarmi »feuer! feuer!« la ce gendarmii s'au și pus în poziție de pușcat.

Oamenii au fugit. Nevinovatul tîner susnumit voind să-și mîntue viața din mîinile pricinașului și ale conșoților lui, a fugit în casa comunală, cugetînd că aici va fi scutit. Dar' învățătorul se ia după el și începe să-l sugrume. Noroc, că atunci intră harnica soră a numitului tîner și punînd mîna pe sugrumător, îi arde câteva, silindu-'l să-'l lase pe fratele ei.

Ne vor întreba iubii cetitori, că dacă avem un astfel de om, unde e comitetul și autoritățile superioare?

La aceasta dați-mi voe a vă răspunde, că în mai multe rînduri s'au adus la cunoștința protopresbiterului tractual suferințele acestui popor din comună, dar' fără rezultat. Oameni singuratici nu cutează nici gura să 'și-o deschidă în contra lui cu atît mai puțin să facă acuză la locurile mai înalte, căci îndată peste noapte li-se aprinde fînul, sălașele ori taie prunii de pe moși întregi.

Întunecime de soare.

În drumul, ce-l face luna împrejurul pământului, ajunge, pe timpul conjuncțiunii între pământ, și soare și-l acoperă pe acesta pentru ochii noștri sau de tot sau în parte. În cazul prim avem de-a face cu o întunecime totală de soare, în cazul al doilea cu una parțială. Întunecime parțială se întâmplă, când luna acoperă numai o parte a soarelui, cea totală, când centrul lunii e în aceeași linie cu centrul soarelui.

Întunecimile de soare se pot observa numai pe o parte a unui semiglob (jumătate de pământ) și rar durează mai mult de 4 minute. Și în timpul acesta, întunecime totală e numai pentru o fașie îngustă a pământului, pe când pentru marginile acesteia e întunecime parțială.

Întunecimile se repetă în același șir și fel într'un răstimp de 18 ani și 11 zile. Numărul întunecimilor de soare întrece pe al celor de lună, așa că în 18 ani avem pe pământul nostru cam 41 întunecimi de soare și 11 de lună.

În 18 Maiu c. a fost o întunecime totală de soare, care însă nu s'a văzut la noi, ci numai pe fașia de pământ, care începe de la insula Madagascar de lângă Africa și trecând peste întreg oceanul indic se termină pe Noua-Guinea în Australia.

Eată cum descrie vestitul astronom Flamarion o astfel de întunecime: »Cercul era de o curățenie minunată. Câmpurile dimprejurul observatorului nostru sunt acoperite cu preste 40 mii de oameni, cari vor să vadă minunea. După ce acoperise luna jumătate din soare, se vedea strălucind luceafărul. Când erau 3 părți acoperite, porumbii s'au ascuns prin colțuri, găinile prin cotețele lor. Copiii fugiră înspăimântați la mamele lor. Furnicile alergau fără nici o țință, aerul începu să fie străbătut de liliacii deșteptați din somnul lor. Când a fost întunecimea totală, s'au arătat minunile de lumină dimprejurul soarelui, pe cari nu le putem observa, când soarele strălucește. Soarele e împrejmuit de așa numita cro-

mosferă, o mare de flăcări roșii. Din ea se înalță limbi uriașe de foc, numite protuberanțe, cari sunt aruncate câteodată până la o înălțime de 500 mii de chlm.

Popoarele fără cultură au credințe cât se poate de șuchiate despre cauzele, cari produc întunecimile. Cele mai multe cred, că duhuri necurate îl înhață cu ghiarile lor și numai după o luptă crâncenă izbutește bietul soare să scape de acest dușman. De altminteri nu era credința aceasta chiar și la țeranii noștri și va mai fi poate și acum la unii, cari numesc aceste duhuri vârcolaci? Cu acest prilej Malaiezii mohamedani de pe insulele indice au prăpădit mult prav de pușcă și gloanțe, pe cari le-au trimis înspre vîrcolacul-lună, care voia să mănânce soarele. Alte popoare sălbatică urlă, bat în dobe, fac peste tot o gălăgie de spăriat, numai să mântuie soarele. Locuitorii din India intră cu sutele de mii în rîuri, unde stau până la gât în apă, așteptând liberarea soarelui din ghiarile bălaurului.

Pe la noi sunt rare întunecimile de soare, cari se se poată vedea. Cea mai apropiată întunecime totală va fi la anul 1999, 11 August. Că nici unul din cei ce trăim acum nu o vom vedea, e sigur.

Școalele industriale de pe teritoriul fostului fond regesc.

Universitatea săsească a asemnat încă în ședința sa din 23 Maiu 1871 nr. 397, din venitele sale cât și din cassa celor »Șapte județe«, pentru dotarea școalelor de industrie, cât și în general pentru perfecționarea cunoștințelor tehnice de specialitate de pe teritoriul celor 11 scaune și districte istorice ale fostului fond regesc, un ajutor anual de 22 000 coroane, din care sumă, jumătate plătește cassa celor șapte județe. Scaunele și districtele ținătoare de fondul regesc până la 1876 fură: Sibiu, Brașov, Mercuria, Sebeșul, Orăștie, Sighișoara, Cohalm, Cincul-mare, Mediaș, Noerich și Bistrița. Universitatea a voit prin dotarea

școalelor industriale să ridice și să înainteze starea culturală a industriașilor peste tot și în special a celor de pe teritoriul fostului fond regesc.

La început era intenționată numai cultivarea învățăceilor în general. Purcuzând din principiul acesta era prescris, ca în școalele de industrie să se învețe cetitul, scrisul, computul, gramatica, geografia și istoria, geometria, fizica și chemia. Pentru perfecționarea în partea tehnică și de specialitate era să învețe învățăceii pe lângă ocuparea lor în ateliere: corespondența comercială și industrială, contabilitatea, cunoștința cambililor, tehnologia, mecanica, modelarea, arhitectura și desenul, anume cel de specialitate. Pentru însușirea caracterului necesar s'a prescris, ca pe lângă studiul religiunii să se țină o disciplină severă.

Toate școalele de industrie ajutate din partea universității săsești își dau toată silința de-a corăspunde în direcțiunile spuse chemării lor.

Spre documentarea acestora am să amintesc, cumcă în Sibiu și Brașov s'au făcut progresele cele mai mari în astă privință; anume în Sibiu este o școală pregătitoare cu 2 clase, pe lângă asta încă o școală generală pentru învățăcei cu câte 3 clase și 2 despărțăminte paralele și o școală pentru arhitectură; prin urmare Sibiul are 13 clase pentru învățăceii de industrie cu 10 cursuri pentru instruirea desenului. În Brașov școala pregătitoare are 4 despărțăminte paralele, clasa I. patru, clasa a II. două și clasa a III. un despărțământ. Pe lângă aceste se mai află o clasă de perfecționare pentru acei elevi, cari au absolvat deja școala de industrie, dar' n'au terminat încă timpul de învățăcei și voiesc a-și lărgi cunoștințele, ca să poată fi primiți în institutele de industrie mai înalte interne sau din țeri străine. Școala aceasta o cercetează și mulți sodali, cu totul are deci Brașovul 12 școale industriale, unde se învață desenul în 5 clase.

Din numărul elevilor putem cunoaște însemnătatea și valoarea acestor școale, după care în anul școlar trecut 1899/900 au cercetat aceste școale de pe

Lupul pocalit.

Poveste din popor scrisă de E. F. Libeg.
(Cetită în ședința literară a sodalilor români din Sibiu).

Ție-l Dumnezeu pe moșu-meu, că multe de toate ne povestește de-ți face crerul apă și capul călindar, te face să rizi și eară să rizi de gândești că ești în împărăția risului, — vorba ceea!

Acum ci că era odată într'un sat un om sărac. El nu avea altă avere decât numai o scroafă, un berbecu rău și o iapă deșelată și doagă de grasă, de puteai fără pic de greș să-i numeri coastele cale de trei poște. Le-a vârat el cum le-a putut; mai la-a țipat în ciurdă, mai le-a mînat la pășune și le-a îngrijit, mai una, mai alta... știți cum face un om necăjit.

Dară dela o vreme s'a apropiat frigul și iarna. Omul nostru, despre care uitasem să vă spun, că era un pic leneș, peste vară nu și-a fost adunat nutreț cu ce se le poată iarna. Umblând el prin sat, în sus și în jos a auzit, că unii dintre oameni își ierneză vi-

tele la munte. Hm! măi gândește el — îmi stă capul să le duc și pe ale mele la munte. Și-și mai bate el capul; că ba le-a duce, ba nu. Maipe urmă totuși se hotărăște, că zău el le-a duce »că doară cum îngrijește muntele de vitele altuia și de ale lui va îngrijii!« Dimineața următoare, pe la răsărit de soare, a fost călcat mai o poștă de loc cu ele!

Și când ajunse la munte lasă la poala muntelui scroafa zicându-i: »Aici să iernez porcii, rămâi aici, mănâncă și te hrănește, eară la Sf. George vină acasă, grasă frumoasă și cu 12 purcei după tine.«

Mergând mai la deal își lasă berbecule zicându-i: »Aici să iernez oile, rămâi aici, mănâncă și te hrănește, eară la Sf. George vino acasă gras, frumos și cu o lână până în pământ după tine!«

După aceea merge și mai la deal pe virful muntelui, unde bate vântul mai pogan, lasă iapă și îi zice: »Aici să iernez caii, rămâi aici, mănâncă și te hrănește, eară la Sf. George vină acasă groasă și frumoasă și cu

un mînz tot sărind după tine!« Omul merge acasă lăsându-și vitele în paza muntelui.

Heil d'apoi știți, că la munte nu-i în sat, că acolo umblă bidigănila ca purecii pe câni!

Nu trece o săptămână și numai ce la scroafă își și arată cinstita față un lup. Se dă lupul la ea, miroasă în coace, miroasă încolo: și o mirosia cu totul, dacă nu spunea scroafa Ei! ei! măi lupule! precum bag eu de seamă ești mai prost decât mează noapte!... Acum vrei tu să mă mînci? Ce vei mânca de pe mine! Ean' așteaptă până colo la primăvară, până atuncia nu-i o lume și nici răbdarea nu-i pe bani. Atunci voui fi grasă și frumoasă și oiu avă 12 purcei. Numai din purcei de câte ori ti-i pută sătura, d'apoi din mine?

— Bine, numai la primăvară să știți că sunt aici! Până atuncia oiu mai găzali eu prin alte locuri... Așadară noroc bun la dumneata și... să te aflu cum ai zis.

— Noroc și sănătate să nu-ți dee Dumnezeu și să mergi în nepace cumetre.

teritoriul fostului fund regesc 2210 învățăcei, și anume: în Agnita 136, Bistrița 166, Orăștie 146, Sibiiu 604, Brașov 536, Mediaș 175, Sebeș 146, Cohalm 98, Sighișoara 183. Pe lângă acestea mai există școli industriale de stat în Sibiiu și Brașov, unde putem pune numărul elevilor la 400, deci cu totul ar fi 2210 învățăcei la școlile de industrie. Peste tot luând, școlile din Sibiiu și Brașov sunt mai bine cercetate, elevii cu pregătirile cele mai bune, ceea-ce se vede și de acolo, că d. e. în Sebeș în cursul anului trecut erau înscriși numai 4 elevi, pe când în Sibiiu și cursurile acestea sunt în număr însemnat cercetate.

Dacă împărțim elevii, cari cercetează școlile de industrie ajutate de universitate după confesiune, aflăm cumcă din cei 2210 elevi au fost rom.-cat. 219, gr.-cat. 112, gr.-or 432, ev.-aug. 1272, ev.-ref. 104, unitari 10 și mosaici 28. După naționalitate 1431 Germani, 538 Români, 228 Maghiari, 8 Israeliti și 5 de alte naționalități.

După pregătirea lor anterioară au intrat la meserii 1698 din școlile elem., 100 din școlile superioare elem., 105 din școli civile, 175 din școli reale și 124 din clasele gimnaziale; fără nici o pregătire, va să zică analfabeți au fost 16. Cu durere trebuie să constatăm, cumcă contingentul cel mai mare al elevilor români îl dau cei cu clasele elementare și al celor analfabeți. Până nu se face o schimbare spre bine în astă privință, adecă până - când tinerii noștri pe lângă școlile elementare nu vor avea la intrarea lor la meserii și barem unele clase de gimnasiu sau reale, până atunci nu putem vorbi de clasa inteligentă a noastră de meseriași și până atunci meseriașii noștri nici nu vor pute emula cu succes deosebi cu colegii lor sași.

Este de mare însemnătate afacerea elevilor cu școli pregătitoare mai înalte. Tot Românul, care are la inimă înaintarea meseriașilor noștri în cultură și avere, va fi de acord cu mine, când afirm cumcă pentru viitorul nostru este mai consult, ca să avem mai puțini meseriași, dar' ești din școli mai înalte cu pregătiri recerute, decât mulți fără pregă-

tirea trebuincioasă, când apoi acestia cu pregătiri puține sunt necesități a se aplica numai la unele meserii, bună-oară la păpucărit, ciobotărit și cojocărit, unde și vedem în timpul din urmă învățăcei în număr mai mare, pe când la meserii, unde se recer cunoștințe mai vaste, rar vedem învățăcei români, ceea-ce se vede și de acolo, că cei mai mulți tineri în lipsa școlilor necesare nu pot ajunge în clasele superioare ale școlilor de meserii mai înalte; cu deosebire în cursurile tehnice și în cele ale desenului special lipsesc ai noștri mai cu totul. Pentru aceea foarte bine ar face autoritățile noastre bisericești, când la conferirea stipendiilor pentru învățăcei ar fi cu deosebită considerare la aceia, cari produc atestat despre absolvarea unor clase pregătitoare mai înalte. În literile fundamentale ale dlui Ioan Vișa din Sibiiu se prevede și asta, având cei cu clase mai înalte preferință. Tot asemenea ar fi de dorit, ca și alți fondatori să dispună în acest înțeles, ca așa cu timpul să putem avea meseriași mai culți, când apoi și în specialitatea lor vor deveni mai destoinici și mai cu stare în cele materiale. Chiar și fiind asentați, mai ușor vor pute ajunge ca grade.

Revenind la școlile de meseriași de pe teritoriul fostului fond regesc am să observ, cumcă după rapoartele oficiale, cu finea anului indicat au depus examenul cu succes în Agnita din 136 elevi 81, în Bistrița din 166, 92, în Orăștie din 146, 66, în Sibiiu din 604, 293, în Brașov din 556, 252, în Mediaș din 175, 74, în Sebeș din 146, 69, în Cohalm din 98, 61, în Sighișoara din 183, 63; neclasiificați au rămas în Agnita 24, în Bistrița 29, în Orăștie 13, în Sibiiu 130, în Brașov 158, în Mediaș 44, în Sebeș 34, în Cohalm 10 și în Sighișoara 46, așadară din 2210 elevi 488.

Prelegerile s'au ținut în salele școlilor evanghelice. În Sibiiu s'a înființat un muzeu de industrie; religiunea s'a predat din partea confesiunilor concernente; mai mare neregularitate s'a arătat după rapoartele oficiale în Bistrița, unde predarea catechisării la greco-catolici prin învățătorul poporal român de acolo, s'a negles în așa mare măsură,

încât superioritatea școlară a fost necesită a sista prelegerile, fiindcă învățăceii în lipsa învățătorului arătară purtare tare turbulentă. În interesul cauzei ar fi de dorit, ca cei din localitate să rectifice cele mai sus zise. Oare Ven. consistor din Gherla luat-a măsurile necesare, ca pe viitor să nu mai obvină atari neregularități, în detrimentul creșterii religioase-naționale a tineretului nostru? N'ar pute oare să iee autoritățile noastre bisericești exemplul dela Sași, la cari se pune mare preț pe cercetarea bisericeii și creșterea tineretului în spirit religios?

Ca publicul cetitor să vadă cât se spesează pe an pentru susținerea acestor școli observ, că în Agnita școala a avut în anul școlar indicat: venite 3193 cor. 14 bani, spese 3108 cor., rest de cassă 85 cor. 14 bani; în Bistrița venite 4088 cor. 14 bani, spese 7005 cor. 50 bani, deficitul de 2917 cor. 36 bani l'a supliniț orașul; în Orăștie venite 3422 cor. 54 bani, spese 3332 cor. 56 bani, rest de cassă 89 cor. 58 bani; în Sibiiu venite 15.298 cor. 70 bani, spese 14.848 cor. 45 bani, rest de cassă 441 cor. 25 bani; în Brașov venite 10.035 cor. 64 bani, spese 9997 cor. 60 bani, rest de cassă 38 cor. 04 bani; în Mediaș venite 4560 cor. 44 bani, spese 4422 cor. 48 bani rest de cassă 137 cor. 96 bani; în Sebeș venite 4836 cor. 78 bani, spese 4300 cor. 48 bani, restul cassei 536 cor. 30 bani; în Cohalm venite 2549 cor. 10 bani, spese 2399 cor. 35 bani, restul cassei 149 cor. 75 bani; în Sighișoara venite 2887 cor. 48 bani, spese 2792 cor. 22 bani, restul cassei 95 cor. 26 bani. Cu totul s'a spusat deci pentru susținerea acestor 9 școli de industrie în anul școlar amintit 52.007 cor. 04 bani, prin urmare dacă luăm numărul elevilor de 2210, fiecare elev a costat pe an 24 coroane.

Suma speselor arătate pentru susținerea acestor școli în sine luată e destul de mare, deci avem să ne folosim de ocaziunea binevenită, ca să aplicăm tineri de-ai noștri în număr cât mai mare nu numai din teritoriul restrins al fostului fond regesc, ci din ținuturile mai depărtate să-i dăm la meserii din loca-

Și mere el la meșterit mai încolo și cam la o pușcătură de loc dă de un berbec: și nici una nici alta, voia să-l pape, că era flămând al dracului.

Da și pe acesta așa l'a mâncat ca pe scroafa.

Mai merge el cât mai merge, și iacă 'mi-te dă de o iapă! Ori a fost până amu, ori ba, dar' știu că acuma era flămând, de nu-și vedea capul. Însă nu a mers mai sătul dela iapă, căci și cu ea tot așa au pățit, ca și cu berbecule și cu scroafa!

Primăvara înainte de Sf. George scroafa era grasă, frumoasă cu 12 purcei frumoși, numai ca ei, berbecule încă era gras, frumos și avea o lână ca de mătășă, care ajungea până în pământ, iapa earași era grasă și frumoasă și avea un mânz să-i cauți părechial! Fiind numai o zi două la Sf. George să gâtară să meargă acasă, când ce să vadă? Vede colo un lup ca fusul de gros, prietenul lor de astă toamnă, care pe semne nu-și uitase cuvântul. Mă rog, doară era vorba de unsurița de uns buzele.

Cum vine la scroafă cum să dă după purcei. Dar' scroafa cu minte îndată îi sare înainte și zice:

Măi, măi! ești mai rău decât păgânii! »Nu te temi că 'ți-s'or oprî în gâltan nefiind botezați? Hai colea la moară să-i botezăm și apoi mănca-i de mine cu mătă!

Lupul să învoiește, apoi merg la moara din apropiere la botez. — Ean poftim, zise scroafa cătră lup, de încalecă colea pe punte și îți cască gura! Eu oi boteza câte un purcel și l'oiu svîrlî în gura ta! Bine a fi?

Tocmai pe placul meu ai nimerit, numai mă tem să nu 'mi-te grăbești cu zvirlitul, să mă înec cu ei!

— Nu-ș eu doară așa de păgână să tac cuiva pacoste cu voia!

Lupul încrêzându-se în ea cât ai bate în palme 'mi-se așează pe punte și cască o gură cât ziua de ieri, de toți purceii deodată ar fi încăput pe gâltanul lui.

Scroafa umblând să prindă câte un purcel să îl boteze, răstoarnă puntea! Lupul huzdup în apă și hai pe sub jilipuri în jos, de

unde scapă mai mult mort, decât viu! Până atunci scroafa merge acasă întocmai dupăcum îi poruncise stăpânsău.

Cum își vine lupul în fire se și ia la berbec.

— Vede că ești necăjit ca vai de capul tău, — îi zice berbecule; de aceea nu vreau să te mai amăresc mai tare, rugându-mă, ci te pune colo în groapă, întoarce-te cu fața cătră munte și-ți cască gura.

Apoi las' că fac eu cum o fi mai bine.

Lupul nu face nimica, ci se ciuculește colo în groapă cu o gură căscată, cât o șură. Berbecule dela deal, își dă un pic repede aerul cătră lup și îl lovește cu coarnele peste cap, de merge tot »de-a capra popii« pe coastă 'n jos și până să se trezească din amețală, ia-l de mai ai de unde! berbecule merge acasă gras, frumos și cu o lână ca de mătășă.

Cam peste vr'o trei ciasuri de nu mai bine, se mai deșteaptă lupul și fiindcă nu-și vede capul de foame, se duce oblu la iapă pe virful muntelui, unde era gata să mănânce pe iapa cu mânz cu tot, dacă nu-l opriz iapa zicându-i:

Mitățile numite, unde pe lângă ce aflând măiestri mai destoinici, își vor pute însuși meserfile lor mai perfect și unde vor pute învăța și limba germană, cu ajutorul căreia vor pute înainta mai cu ușurință la miliție și a se perfecționa în specialitatea lor.

Reghianni.

PARTEA ECONOMICĂ.

Intrunirea agricolă din Loman.

Din cercul Sebeșului-săsesc, 1 Maiu 1901.

(Raport special).

În 6 Maiu st. n. (sf. George) s'a ținut în comuna Loman o intrunire agricolă, care din toate punctele de vedere a reușit spre deplina mulțămire a tuturor, astfel că bunareușită a acestei intruniri poate servi conducătorilor reuniunii agricole din Sibiu drept garanță, că sămânța aruncată la timpul său, bune roade va aduce.

Comuna Loman este una dintre cele mai muntoase comune din comitatul Sibiuului, ai cărei locuitori se ocupă exclusiv cu economia de vite.

Buni economi de vite se pot numi Lomânarii, cari însă nu s'au cugetat nici când, că cultura vitelor de *soiu ales* mai ușor și mai bine răsplătesc economului de vite și munca și truda lui.

Harnicul preot *Petru Cucuian*, împreună cu mai mulți fruntași au aflat de bine a adresa o epistolă reuniunii agricole centrale din Sibiu, în care își exprimă dorința de-a ține o intrunire agricolă cu scop ca pe lângă prelegerea practică, de unde economul mult folos poate trage, să se înțeleagă și asupra înființării unei însoțiri de credit sistem Raiffeisen. S'a prefapt ziua de sf. George. Esmis a fost din partea reuniunii, dl secretar Victor Tordășian, care a sosit la orele 11 a. m. însoțit de următorii domni: Petru Henteș, Petru Opincariu și Ioan Tecău din Sebeș; preotul Ioan Stoicuța, Dr. Ilie Ianou, medic, Ioan Halalai, not., Vasile Pop, Stefan Pop, Stefan Morariu, inv., Nico-

— Ho! mă ho! că am să-ți spun ceva mai bun. Tocmai în săptămâna trecută ne-a murit birău, vino cu mine în sat și jur pe talpa iadului, că pe tine te aleg birău! Și îi mai zângănește la urechie, de face pe lup să se invoiască.

Ajungând în sat, oamenii fiind sfânta Duminecă, tocmai eșiau din biserică și cum ved pe lup, încep a striga de gândești că piere lumea. Da de ce strigă oamenii? — zise lupul cătră iapă?

— Și apoi prost mai poți fi — zise iapa, nu vezi, că vreau să te alegă pe tine birău? Și avea drept iapa, căci oamenii începură a-și cinsti cu câte o peatră ca pumnul și ceva mai măricică și alte tricozenii de acestea. Lupului nu-i plăcea astfel de cinst și lăsându-o dracului, se linge cătră pădure, unde începuse a urla de necaz și de foamă și urlă până în ziua de astăzi, când e flămând. Cine-știe povestea spun-o mai departe că eu atâta am auzit și atâta v'am mințit.

lae Răchișan și Ioan Moga din Săsciori; preotul Nicolae Dura din Deal; preotul Ioan Ghisa din Rechița; notarul Ioan Florian din Laz; Dura, inv. în Pianul-superior; Ioan Pavel, inv. în Căpâlna.

Mulțimea ce aștepta în apropierea bisericii în frunte cu părintele Cucuianu, not. Manu, primarul Alisie și învățătorii Filimon și Stanciu, la sosirea dlor dela Sibiu a erupt în puternice strigăte de »Să trăiască« la adresa nou sosiților și părintele Cucuianu în cuvinte scurte, dar pline de entusiasm, binevențează pe dl Tordășianu, care de astă-dată a fost singurul reprezentant al reuniunii centrale din Sibiu.

Nu mai puțin călduroase au fost cuvintele de mulțumire ale dlui secretar pentru buna și rara primire, ce 'i-s'a făcut. Părintele Cucuianu apoi roagă poporul să intre în biserică.

Abia puteai străbate printre mulțimea, ce în câteva minute a umplut biserica, când dl secretar ia cuvântul și aproape 4 ore vorbește despre modul, cum mai ușor și mai cu puțină muncă economul poate ajunge la o stare materială mai înfloritoare. Plugul de lemn să fie înlocuit cu cel de fier, cu care din toate punctele de vedere se lucră pământul mai ușor și mai bine. Vorbește apoi despre cultura fânațelor, folosind grapa de fânațe.

Insistă mult asupra culturii vitelor de *soiu ales*. Cum Lomânarilor, dispunând de pășuni estinse, le dă mâna de-a pute ține vite multe, să nu cugete însă că pentru aceasta se pot numi adevărați economi de vite. Pe *soiu ales* să se pună preț și nu multe, dar bune vite să se țină. Tot la punctul acesta vorbește despre expozițiunile de vite, anunțând pe cea ținută în Sebeș în anul 1898, la care n'a văzut nici o vită din Loman. Da, că țineți prea multe vite, zice dl Tordășianu și astfel nu puteți ave așa vite grase și frumoase ca d. e. Sebeșenii, cari țin puține, dar de *soiu ales* și astfel mai bună ispravă fac, știut fiind că acestea sânt mai cu preț.

(Va urma).

Povețe despre stropirea peronosporei și gărgărițelor de viie.

Cum e timpul, în care proprietarii se îndeletnicesc cu lucrarea viilor și cum în unele părți s'a ivit și acum peronospora atât de stricăcioasă viilor, ținem a fi de datorința noastră să atragem luarea aminte a tovărășilor noastre agricole și peste tot a viierilor asupra peronosporei și să dăm povețe cum ar trebui urmat în aplicarea mijloacelor de stropire.

După-cum se știe, cu numele de peronospora se înseamnă boala atât de primejdioasă, care bântue în măsură din ce în ce mai mai întinsă viile noastre și amenință roadele lor cu nimicire uneori desăvârșită.

Peronospora e datorită unor bureți mititei (mușegăiu), cari începând din Maiu se ivesc în formă de pete alburii mai ales pe dosul frunzelor (foilor), cum și pe mlădițe, flori și chiar pe struguri. Pe latura deasupra a frunzelor apar

un fel de pete gălburii, mai târziu rugini, însă nu umflate nici rotunde. Pe latura din jos (dos) frunzele molipsite apar ca-și-când ar fi atinse de brumă sau presărate cu zahăr măcinat.

Contra peronosporei se recomandă ca mijloc foarte bun și ieftin stropirea cu un amestec licuid din apă, peatră vânăță (vitriol de aramă) și var ars.

La 100 litre apă se adaogă 1. 1½ sau cel mult 2 chilograme peatră vânăță și tot atâta var ars. Deosebim prin urmare amestecuri de 1. 1½ și 2% (la sută). Stropite fiind cu amestecul de 1½ sau chiar 2% frunzele ivite acum la început s'ar părli din cauza frăgezimii lor. Amestecul de 1½ și 2% se va aplica deci mai târziu, peste vară și de cu toamnă, când frunzele sânt dezvoltate.

Peatră vânăță curată și deci potrivită se capătă în prăvăliile »Concordiei« din Sibiu, Făgăraș și Alba-Iulia.

Peatra se pisează mai întâiu, apoi se topește (disolvă) în puțină apă caldă — la 1 chilogram peatră vre-o 3 litre de apă — într-un vas de lut sau de lemn. Într'aceea se stinge varul ars în cutare ciubăraș, punând o cățătime de apă îndoit mai mare.

Laptele de var astfel dobândit se străcură prin o sită deasă și se toarnă încetisor, mestecând bărbătește cu o bucată de lemn — în peatra topită (nici-decum întors, adică: peatra în var).

Licuidul astfel gătit poate fi păstrat pe mai târziu fără temere de a-și perde tăria sa, este însă neapărat să se amestece bărbătește de câte-ori e a turna în tulumă; altcum rămân pe fundul vasului tocmai materiile trebuincioase contra peronosporei.

Stropirea însăși se împlinește cu ajutorul aparatului numit tulumă (proașca) de peronosporă, care împrăștie licuidul de cum nu s'ar pute mai mărunt și deopotrivă.

În scopul isbutirii nu rămâne decât să urmăim întocmai povețelor ce urmează:

1. Stropirea să se îndeplinească cât mai apriat și întocmai la timpul cuvenit, dacă e să isbutească în deplin.

Stropirea dintăiu urmează a se face cât mai de timpuriu, prin Maiu, până a nu se fi răspândit peronospora, la tot cazul mai înainte de înflorirea vitelor. Neapărat este a stropi de două-ori cel puțin sau și mai bine de 3—4 ori.

Stropirea a doua ar trebui făcută după înflorire, prin Iunie. Cu începearea lui August urmează stropirea a treia și cerând trebuința prin Septembrie a patra.

Stropite ar trebui toate frunzele și celelalte părți verzi. Rîndurile viiei trebuie stropite de amândouă laturile, așadar' de două-ori.

2. Tulumă să nu se țină aproape de vițele de stropit. Licuidul să acopere frunzele cu picături cât mai deopotrivă și dese, de mărimea grăunțelor de păsat, sămănând a rouă măruntă. Picături mari, cari s'ar prelinge înspre marginea frunzelor, lasă goluri și astfel nu scutesc frunzele în deplin. În urma stropirii frunzele să nu fie cu totul ude.

3. În viile aflătoare pe coaste piezișe stropirea se se face mergând din jos în sus și nu întors.

Stropirea isbutește mai ales dacă se face seara sau dimineața pe timp uscat, liniștit și fiind cerul senin.

Nu este iertat a stropi pe timp ploios și mai ales când plouă. Dacă ploaia ar fi spălat frunzele deja stropite, se va stropi din nou.

5. Stropite ar trebui viile din întreg hotarul, cum și vițele din toate grădinile comunei, de oare-ce vițele cari ar fi rămas nelecuite, fie și mai pe alocurea, ușor răspândesc peronospora mai departe, amenințând cu pustiire viile mai nainte sănătoase ori stropite.

Încă cu începere din anul 1898, așa știm, se pedepsesc cu asprime, amăsurat statutului comitatens, toți cari nu și-ar fi împlinit datorința prescrisă contra peronosporei.

Așa fiind, primăriile comunale și vierii vor lucra înțelepțește, aplicând contra peronosporei negreșit și din vreme stropirea descrisă atât de lesnicioasă, ieftină și de mare folos.

Rămâne să adaugem, că prin viile mai multor comune au dat năvală un fel de gândaci verzi, numiți gărgărițele viței, cari foarfecă tinerele mlădițe cu grămada. Cel mai îndemânatic și sigur mijloc este a scutura, des de dimineață, aceste gărgărițe pe pânzături așternute jos. Urmează stringerea și aruncarea gărgărițelor în foc sau apă ferbinte.

Comitetul central al Reuniunii române agricole din comitatul Sibiiului.

Sibiiu, 11 Maiu n. 1901.

Demetriu Comșa,

președinte.

Victor Tordășianu,
secretar.

SFATURI.

Ca se putem recunoaște bumbacul în pânza de in, punem o bucată din proba, ce vrem să cercăm, într'o soluțiune de zahar și sare și o aprindem, după-ce s'a sbicit. Firele curate de in lasă o cenușă sură, eară cele de bumbac una neagră.

Pete în albituri. Punând albiturile (rufele) nesbicite bine în ladă sau lăsându-le pe cele scrobite mai mult timp nealcate, se ivesc Pete pe ele, cari cu o spălătură simplă nu dispar. Ne scăpăm însă de ele, folosind mijlocul următor: Luăm o lingură mare de salmiac, pe care-l disolvăm în 3 linguri de apă. Udând bine rufele cu acest amestec, le punem câteva ore la aer și apoi le spălăm. Dacă le mai lăsăm puțin și la soare, nu mai rămâne nimic din Pete.

Petele de vâpsea uleioasă se pot scoate din haine, dacă le umezim cu terpentin și le frecăm apoi ușor. Trebuie să fim însă cu mare băgare de seamă, pentru-că terpentinul face une-ori găuri în stofă, de aceea cercăm mai întâiu la

un petec din acea stofă. Un mijloc mai puțin primejdios e untul. Punem o bucățică din el pe pată, o frecăm bine și pata de grăsime rămasă o îndepărtăm apoi cu benzină.

Păstrarea untului. Pentru de-a păstra untul timp mai îndelungat, îl așezăm într'un vas curat, umplut cu apă rece, proaspătă și punem tot la 6 litre câte o lingură de acid tartaric. Vara schimbăm apa în fiecare zi. Untul păstrat în felul acesta se ține chiar și vara timp de o lună, fără să se pierdă din gust.

Știri economice.

Raportul general al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului pentru anul 1899. Sibiiu Tipografia, societate pe acțiuni, 1900. Pe lângă partea generală, publicată deja în coloanele foii noastre, mai conține ca acluse raportul despre a III-a expoziție de poame și derivatele lor din anul 1899, raportul despre a X-a expoziție de vite de prăsilă și conspectul membrilor (575). Și raportul acesta constituie un frumos monument, ce și-l ridică reuniunea aceasta, care e prima la noi și după datul întemeierii și după rodnicia activitate, ce desvoltă.

„Îndreptar pentru manipularea rațională a vinului și a mustului pentru micii proprietari de vii cu deosebită privire la îndeplinirea art. de lege XXIII. din 1893. Cu 27 figuri. De Dr. Gustav Csanády". Cartea a apărut în editura ministerului de agricultură și se poate căpăta cu prețul de 40 bani dela reuniunile de agricultură, inspectorii cercuali de vii și direcțiunile școalelor agricole. Preoții și învățătorii capătă cartea gratuit, dacă se adresează cu o cerere la secția vinicolă (borászati osztály) a ministerului de agricultură. Deslușiri mai amănunțite dă și referentul economic al comitatului Sibiiu, dl Martin Schuster, Sibiiu, strada Turnului, nr. 29.

Viile din Italia amenințate. În viile italiene bântue cu furie filoxera. Sfatul guvernului de-a planta cât mai curând, chiar și în viile neatacate încă, viță americană, nu e ascultat de populațiune, care crede, că viile pier din cauza secetei.

Pentru înființarea unei grădini cercuale de altoi cassa de păstrare (Reuniune) din Seliște a votat în adunarea generală din a. c. suma de cor. 1195.92. Fondul acesta cu finea anului 1900 era de cor. 5042.27. Fonduri cu această menire ar fi de dorit să se înființeze cât mai curând în toate centrele românești.

Nouă fabrică în Caransebeș pentru producerea vestitei brânze de Corna-

Reva a înființat negustorul Carol Schwab. Pentru primul an s'a proiectat producerea de 200 măji metrice, apoi de 500 m. m. Prin această fabrică se va da un avânt nou economiei de oi, al căror număr în anul 1890 era de 50.000, ear' acum a scăzut la 30.000.

Cassele de păstrare postale au avut în Aprilie 1901 400.394 depunători cu 33 mil. 704.864 cor. ca depuneri și 28 mil. 191.154 în comerțul de ceuri.

Esportul nostru de vite în Austria a fost în primul pătrar al acestui an următorul: boi de tăiat 43.660, vaci de tăiat 602, tauri de prăsilă 62, tauri de tăiat 4431, vaci de prăsilă 5319, bivoli 587, junci 1755, viței 1133, oi 28.726, miei 895, porci grași 88.881, jumătate grași 1153, slabi 29.898.

Restanțe de dare vor fi șterse încurând în valoare de peste șese milioane. Cei favorizați sîni mai ales cetățeni din tinuturile locuite de Ruteni, din nordul Ungariei, de pe pustă și apoi și din Ardeal (de sigur Săcui)

Lacul Neusidler (Fertő) va fi secat cu o cheltuială de 7.400.000 cor.

Economie model a înființat ministrul de agricultură pa moșia de 16 jgure a lui Vasile Stefanugă din Slatna (Bănat). Până acum sînt peste 50 astfel de întocmiri în țeară.

Despre folosul și paguba pasărilor a editat ministrul de agricultură o carte alcătuită de Otto Hermann. Prețul 1 cor. Preoții, învățătorii și notarii o capătă gratuit, dacă se adresează prin o carte postală către A-magyar király földmivelésügyi ministerium VI. főosztálya.

Asupra animalelor domestice din România publică revista »România Economică«, următoarea statistică:

În Decembrie 1900 erau în țeară: 864.784 cai (46.783 armăsari, 388.383 cai, 338.751 iepe și 91.009 mânzi); 6967 măgari; 500 de catări; 2 milioane 589.040 boi și bivoli (24.453 tauri, 1.124.512 boi, 380.447 vaci cu lapte, 370.554 vaci sterpe, 359.899 junci, 285.479 viței, 7514 bivoli, 25.706 bivolițe și 10.476 malaci); 5.644.210 oi (266.382 berbeci, 79.213 batali, 4.033.270 oi fătătoare, 357.233 oi sterpe și 909.094 cărlani și cărlane); 232.623 capre (13.607 țapi) 1.709.909 porci (69.028 vieri, 583.790 scroafe, 783.751 mascuri și 273.340 purcei sugaci); 306.218 stupi (299. mii 77 ulee ordinare și 7141 sistematice).

CRONICĂ.

3 și 10 Maiu.

3 și 10 Maiu.

Ramură din raiu.

10 au venit,

Dar' 3 n'a sosit.

Noi se ne gândim,

Pe 3 să-l primim

La Blaj, fala noas' ră,

Școala românească.

Mulți ani buni trăească

Lumea românească.

Gheorghitaș,

Din fluier doinaș.

M. Sa Impăratul Francisc Iosif a adresat Regelui George o telegramă calduroasă, felicitându-l pentru prieteniasa sa întâlnire cu Regele Carol pe pământ austriac.

Un binefăcător. Dl Ioan Mihaileache, proprietar în Sibiu, a binevoit a dona pentru zidirea turnului și repararea bisericii gr.-cat. din Găinari 120 coroane, pentru care oficiul parohial și curatorul îi aduce sincere mulțumiri. Dumnezeu să-i răsplătească această binefacere și să-i lungească firul vieții, ca să mai poată îndeplini astfel de jertfe. *Aurel Opresan*, paroh gr.-cat.

Daruri pentru biserică. Ni-se scrie din Reghinul-săsesc, că reșosata matroană română de acolo Maria Lemény născ. Bardosy a testat bisericii române gr.-cat. din Reghinul-săsesc 600 coroane, ear' celei din Reghinul-ung. 400 coroane, cu totul 1000 coroane. Reșosata mecenată era descendenta familiei vechi române a Bardosștilor, al cărei moș Teodor, cu tatăl ei Demetriu Bardosy au contribuit din al lor la edificarea bisericii pompoase din Reghin 24 000 fl. și așa și dînsa a voit să urmeze după puterile sale materiale exemplul laudabil al ascendenților ei.

Școală de stat în Blaj. Ziarul „Közérdek” din Aiud scrie, că ministrul de culte a încuviințat suma de 62.800 cor. pentru edificarea unei școli de stat în Blaj.

Hymen. Ilie Popa și Elena Moga anunță cununia lor, ce se va celebra în 13/26 Maiu, la 4 ore p. m., în biserică mare gr.-or. din Seliște.

Coroană eternă. Dl Moise Moșoiu, proprietar din Tohanul nou, în vecinica amintire a decedatei sale fiice *Aneta*, în loc de cunună peritoare pe mormânt, a dăruit Reuniunii femeilor române din Bran 5 coroane. Pentru aceasta faptă mobilă reuniunea își exprimă deosebita sa mulțumită jalnicului donator. *Letiția Stoica*, președintă.

Coroane eterne. La fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor români, creat de Reuniunea sodalilor români din Sibiu, numit și al *iubiților reșosati*, întru vecinica pomenire a mult regretaților membri ai Reuniunii *Victor Griguiță* și *Ioan D. Marcu*, fosti culeg-tipografi, mutați atât de timpuriu la cele vecinice, au contribuit: *Vic. Tordășianu*, pres. reuniunii, *Ilie Stanciu*, *George Mohan*, *Savu Roman*, *Nicolae Bratu*, *George Terean*, *George Trifan* și *Ilie Baci*, toți culeg-tipografi și fiecare cu câte 1 cor.; *George Poponea*, vicepresid. reuniunii, *Nicolae Mohan*, *Nicolae Stoica*, *Ioan Apolzan*, *Ioan Marcu*, *Stefan Duca*, *Ioan Spineanu*, *Valeriu Poponea* și *Ioan Mohan*, toți culeg-tipografi și fiecare cu câte 60 bani; *Ioan Ișan* 20 bani.

Casa „fundațiunii Gojdu”. Reprezentanta „fundațiunii Gojdu” întrunită zilele acestea la Budapesta a adus conclud definitiv în afacerea zidirii din nou a caselor din Király-utca 13, care formează proprietatea „fundațiunii”. Aprobându-se planurile de clădire, s'au încheiat contractele cu întreprinzătorii, așa că imediat să poată începe clădirea. Amintim, că pentru casa aceasta au fost preliminate ca spese 1,200 000 cor. Conform contractelor încheiate suma speșelor s'a redus la 1,017.000 cor.

Noua biserică în Păroșeni. Din Valea-Jiului ni se scriu următoarele: După ce în anul 1899 a ars biserică din Jiu M. Păroșeni, bravul popor în frunte cu tînărul preot George Todoran a decis să edifice o frumoasă biserică de cărămidă. Preliminarul s'a făcut cu 16 000 coroane, 8000 avînd bani gata, ear' 8000 coroane s'a făcut arunc în comună pe fiecare credincios al bisericei.

După ce planul și preliminarul a fost aprobat din partea Veneratului Consistor din Lugoj, spre cea mai mare bucurie a poporului peatra fundamentală s'a pus în 3/16 Maiu 1901, în ziua memorabilă și cea mai însemnată la noi Români. Serviciul divin a fost celebrat de 5 preoți. Mulțime de popor a fost de față.

Încercări amăgitoare. Din *Mociu* (comit. Cojocnei) ni-se scriu următoarele: Inspectorul reg. de școli din Cluj, *Kozma Ferencz*, a adresat învățătorilor noștri confesionali de pe teritorul comitatului Cojocna un apel, în care îi provoacă să se înscrie de membri ordinari ai reuniunii ungurești intitulată „*Eötvös alap*”, al cărei scop ar fi ajutorarea învățătorilor „fără deosebire de confesiune și naționalitate”. Aducîndu-vă la cunoștință cazul, îmi exprim nădejdea, că învățătorii noștri confesionali nu se vor lăsa seduși de încercările violente ale dușmanilor școlii române.

Din partea noastră observăm în general, că inspectorul reg. de școli nu are drept să „provoace” direct pe învățătorii noștri confesionali a se face membri la cutare ori la cutare reuniune. Dacă dorește dela ei ceva, calea legală sînt *autoritățile bisericești*, cari au să mijlocească legătura între el și învățătorii noștri. Învățătorii din comitatul Cojocnei să arunce deci apelul domnului *Kozma* în coșul cu maculaturile. Dacălii poporului român știu să prețuiască cu mult mai bine banul câștigat de ei cu atîta trudă, decât să-l jertfească pentru întărirea unei redute de maghiarizare, cum este și fundațiunea „*Eötvös*”. Avem noi reuniunile noastre, la sinul cărora să ne adăpostim, și cu ajutorul lui D-zeu vom mai înființa și altele. Acolo e locul nostru. Ear' *însoțiri* cu străinii, cu vrășmașii noștri, cari în schimbul taxelor de membri ne adapă sufletul cu venin — să nu facem. Sîntem siguri, că învățătorii noștri știu foarte bine, că ei nu au loc în reuniunile ungurești, chiar și atunci, când acestea funcționează „fără deosebire la confesiune și naționalitate”. *Interconfesionalismul și cosmopolitismul* sînt virtuți, pe cari nu le pot cultiva cei puși în serviciul bisericeii și al națiunii române.

Conjurația anarhistă din *Patterson*. Din Roma se depeșează: Ziarul „*Preusa*” din Buenos-Ayres publică amănunte în privința conjurației anarhiștilor din *Patterson*. S'a aflat, că anarhistul *Romagnoli* a avut însărcinarea, ca să omoare pe împăratul german, pe regina Italiei, *Elena*, și pe contele, *de Turin*. *Romagnoli* primise instrucțiunea ca pe împăratul german să-l străpungă cu pumnalul, și anume pe la spate, căoi poartă cămașe panșerată. Se știe, că *Romagnoli* a și plecat spre Europa, dar pe drum 'i-s'a perdat urma.

De-ale prese patriotice. În Budapesta apar zeci de gazete, cari trăsesc din pungășirea publicului. Astfel de produse sînt d. e. „*Nemzet Őr*”, „*Országútkre*”, „*Társadalmi Lapok*” etc. etc. „*Redactori*” și editori sînt la toate *Ignat Gabor*, recte *Pick* și *Tivadar Vigyázó*, recte *Isac Kohn*. Textul e la toate același — foarte „patriotic”, bine înțeles, — numai pagina primă e dedicată „*Celebrităților vieții noastre publice*”. În rubrica aceasta se face din toți cei-ce plătesc bine „*celebritate europeană*”, ear' cei-ce nu primesc propunerile acestor eroi de revolver-peană, sînt amenințați cu „*nimicirea*”. Dar' pentru aceea n'au avut până acum nici un proces de presă. Doară nu sînt „*trădători*” de felul nostru!

Duel între un Român și un Ungur. Mercuri, în 15 Maiu, la 4^{1/2} ore a fost în Cluj un duel cu săbii între tînărul român *G. Popovici*, student farmacist și între farmacistul *Kontesveller Károly*, care s'a sfîrșit cu *rănirea* acestui din urmă. Causa duelului au fost niște vorbe ofensătoare rostite de *Kontesveller* la adresa Românilor.

Poporațiunea Vienei e după ultimul recensămînt de 1.677.957 suflete, între cari 1.461.891 catolici, 146.926 israeliți, 54.364 protestanți, restul de alte confesiuni. 140.280 sînt cetățeni din Ungaria și din acestia, spre marea supărare a șovinștilor noștri, numai 160 au declarat ca limbă maternă pe cea maghiară.

„*Industria maghiară*”. În afacerea fabricii „*maghiare*” „*Turul*” din Timișoara, subvenționată cu zeci de mii din partea statului, se descoper lucruri tot mai frumoase. De curînd a eșit la iveală, că proprietarul adevărat al „*Turului*” e *Gerhardus & Söhne*, care are și fabrica din *Mödling*, ear' *Alfred Fränkel* e numai proprietarul figurant.

Pentru serviciu militar de doi ani în armata noastră. În urma unei întrebări puse în circulație de „*Armee Zeitung*”, dacă s'ar pute în Austro-Ungaria reduce timpul de serviciu militar dela 3 ani la 2 ani, au răspuns 42 de generali și ofițeri în partea cea mai mare cu da! Ei cer în schimb, ca să se ridice contingentul recrutiilor și să se creeze un corp de suboficieri, cari să servească timp mai îndelungat.

Intrunirea agricolă din *Sebeșul-de-jos*, se remarcă și ea în analele „*Reuniunii sodalilor români din Sibiu*”, încât din acel privilegiu la fondul de 20 bani pentru acuirea unei case cu eventuală hală de vînzare s'au făcut următoarele contribuiri: *Demetriu Comșa*, pres. reun. agr.; *Alexandru Neagoe*, notar, d-na *Elena Neagoe*, *Ioan Doican*, propriet., *Ana Doican*, d-na *Vasilica Doican*, inv., *Toma Doican*, paroh, *Lazar Gruia*, primar, *Ioan Micu*, prop., *Gorge Stoica*, inv., *Iosif Stoica*, inv., d-șoara *Matilda Neagoe*, toți din *Sebeșul-de-jos*; *George Dănilă*, inv., *George Vasu*, inv., d-na *Maria Florian*, preoteasă, *Felicia Florian*, toți din *Racovița*; *Ioan Mateiu*, paroh, d-na *Maria Mateiu*, preoteasă, ambii din *Sebeșul-de-sus*; *Dr. Vasile Dan*, avocat, *Petru Moța*, *Ioan Sebeșan*, Pian; *Ieronim Preda*, dir. tip. arh., *Traian Florian*, cancelist adv. și *Vict. Tordășianu*, secret. reun. agricole, toți din *Sibiu* și dela fiecare câte 20 bani; dl *Ioan David*, căpitan de pompieri în *Avrig* 2 cor.

Țarul în Boemia. O depeșă din *Petersburg* anunță, că la sfatul medicilor Țarul va merge în decursul lui Iulie la băile din *Marienbad*, unde se va întâlni cu Impăratul *Francisc Iosif*.

Maial. Învățătorii dela ambele școale române din Alba-Iulia vor aranja cu elevii lor Luni în 3 Iunie n. (a doua zi de Rosalii) în „Grădina Popilor” din Alba-Iulia maial. Inceputul la 2 ore p. m. Venitul curat este destinat ca premii elevilor la examen. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Dihori de — perini. Din Moșnița ni-se scrie: De o bucată de vreme s'au ivit la noi niște hoți, cari fură mai cu seamă perini. Acum mai în urmă au intrat în casa plugarului fruntaș Vichente Crișmar, unde au scocorit dulapuri, lăzi etc. și apoi s'au dus luând cu ei 6 perini. Gendarmii n'au putut încă da de urma lor.

Falsificători de cambii. În Topolovețul-mare au fost arestați 3 țărani, cari au falsificat cambii în valoare de 2860 cor.

Pentru cei-ce vor să emigreze. După rapoartele sosite la ministerul de externe, starea celor-ce au emigrat la America-de-sud, în Brasilia, e cât se poate de tristă. Statul nu le dă pământ, așa că bieții oameni trebuie să se vândă aproape ca sclavii la proprietarii de plantațiuni de cafea, unde lucră în căldura cea ucigătoare pentru o plată de nimic, ca să nu piară de foame.

Esamenele la sate au și început pe alocurea. Pentru elevii silitori nu se poate premiu mai bun, ca o cărticică bună, și cărticele mai bune și mai ieftine, ca cele din „Biblioteca Tribunei” abia se află la noi. Atragem deci atențiunea doamnelor și domnișoarelor învățătoare și a domnilor învățători asupra acestor broșuri.

1000 de oameni pedepsiți. În consiliul comunal al Sătmăruului s'a votat o dare pe apele minerale și pe sodă. Cum cetățenii de acolo și așa sunt îngreunați cu mari aruncuri comunale, au făcut recurs la direcțiunea financiară. Recursul a fost făcut de adv. Comay netimbrat, după-cum spune și legea. Zilele trecute se pomenesce cei 1000 de recurenți cu o provocare, că în timp de 30 zile să plătească 20 de mii de cor. pedeapsă, pentru-că n'au timbrat recursul. Ca să scape de această pacoste, va merge o deputațiune la ministrul de finanțe.

Ucis de un zid. În Seciani se apucase zidarul Alexă Albu să dărime un zid dela un grajd. Ca să nu fie silit să-l dărime cu incetul, a săpat în mai multe locuri ale fundamentului cu un tirnacop, dar' cu așa puțină îngrijire, încât zidul căzu peste el și-l strivi. Albu a fost acos mort de sub dărîmături.

Convocare. Adunarea generală a „Reuniunii învățătorilor gr-cat. din jurul Gherlei” se va ține în 4 și 5 Iunie st. n. a. c. în comuna Icolodul-mare, la care prin aceasta sunt rugați a participa toți membrii reuniunii. Dela comitetul central al „Reuniunii învățătorilor gr-cat. din jurul Gherlei”. Gherla, la 10 Maiu st. n. 1901. *Ioan Papiu*, president. *Dionisiu Vajda*, secretar.

Alegere de protopop în Agnita. În 17 l. c. s'a întrunit sub presiunea dlui asesor consist. Moise Lazar sinodul protopresbiteral al tractului Agnita, pentru alegerea de protopresbiter. Dintre concurenți administratorul protopresbiteral dl N. Moldovan a obținut 28 de voturi, ear' dl I. B. Boiu, fost profesor la gimnaziul din Brașov a întrunit 19 voturi. Actul alegerii a decurs în deplină ordine.

O româncă distinsă de academia din Paris. Academia din Paris a acordat d-șoarei Elena Văcărescu premiul Favre destinat pentru opere literare scrise de femei.

Isprăvurile lui Gasparides. După cum aflăm, faimosul aventurier *Victor Gasparides* — despre care s'a scris și în ziarul nostru — și care vreme îndelungată a terorizat și a presionat preoții români de pe Câmpie, așa zicând în vedere și sub scutul autorităților cari îl tolerau, — a făcut acum o nouă ispravă, mai criminală decât toate celelalte de până aci. Acest haiduc modern, care este de ținut de câteva săptămâni în temniță, la Cluj, ar fi fost și *falsificator de bani*. El a denunțat acum pe mai mulți preoți români de pe Câmpie ca *complici ai sei*. S'au făcut câteva arestări și se zice că la unii preoți s'ar fi găsit lucruri compromițtoare.

Dacă se adeverește, că preoții români ar fi implicați în astfel de crime, e foarte regretabil, e rușinos și revoltător chiar. Din câte ni-se spun însă, pare-că o intrigă în stil mare e la mijloc. Pare-că preoții români compromiși au căzut într'o mare cursă anume pregătită pe seama lor de o *mână lungă*, prin mișelul, în haine de cavalier, cu numele Gasparides.

Prea a fost suspectă atitudinea organelor administrative față cu acel periculos aventurier. Și prea negenat își făcea mendrele în jurul Ludoșului-de-Murș. Acum, că lucrul ese aci, la compromiterea unor preoți, prin același pungaș, pare-că enigma începe a se deslega. Dar' ar fi prea de tot grosolană intriga. Așteptăm desfășurarea lucrului.

O ședință festivă a societății „Transilvania”. Veterana societate „Transilvania”, care se poate numi decana societăților noastre culturale, de oare-ce a fost înființată în anul 1867, mai de cătră aceiași bărbați cari au pus bazele Ateului român, a Academiei române și a Societății pentru învățatura poporului român, a sârbat în ziua de 6 Maiu v. în ședința festivă, oferirea medaliei bătute în onoarea lui Al. Lupașcu, fostul ei casier membru fondator, vicepreședinte și actual președinte de onoare, care, printr'un serviciu gratuit de 33 de ani neîntrerupți, a adus acestei Societăți serviciile cele mai devotate și roditoare.

Societatea Transilvania, care dispune actualmente de un capital de 230 000 lei, a cheltuit până acuma peste 314.000 lei în burse, subvențiuni și ajutoare, pentru tineri români lipsiți de mijloace din provinciile Daciei.

Răsboiul internațional contra Angliei. În Olanda s'a lansat un apel, prin care se chiamă toate popoarele la luptă contra Englezilor, pe terenul economic însă. În apel se zice, că până va mai dura nedreptul răsboi contra Burilor și până când Englezii nu vor asigura completa independență a republicilor sud-africane, se nu mai cumpere nimic o marfă din Anglia. În Germania lucră în direcțiunea aceasta dl L. Ionker din Augsburg. Mișcarea pornită a aflat așa de mare răspund în Olanda, încât foile engleze încep deja să se ocupe cu ea. Pentru Eeglezi, al căror comerțu dă îndrăc, ar fi o grea lovitură ori-ce rezultat favorabil obținut de aceasta propagandă.

Serviciu militar de 8 luni. Dieta din Stockholm a primit un proiect de lege, prin care serviciul militar este redus la 8 luni. Înțeleaptă lege.

Studentii pedepsiți. Cetim în „Alk.”: Cel-ce apără crucea astăzi în Ungaria este pedepsit. Conducătorul principal al mișcării pentru cruce, *Köpösdý Dező*, este eliminat din partea senatului universitar pentru totdeauna dela universitate. Cosmopolitul profesor *Pikler* a triumfat și asupra creștinismului unguresc. Alți doi studenți iuristi (*Ulain* și *Tóth*) sunt eschiși pentru un semestru dela universitate, ear' cinci au primit dorgatoriu din partea rectorului. Provocătorul *Kornfeld Moricz*, pe care l-au bătut *Toth* și ceilalți, au scăpat cu mult mai simplu. Doară el este — Maghiar! — Mai multe sute de studenți creștini au deschis o petiție cătră Wlassics pentru ușurarea pedepsii lui *Köpösdý*.

Directorul fund. Șuluțane e convocat pe ziua de 1 Iunie n. Cu o zi înainte e chemată comisiunea pentru vederea rațiunilor fundațiunii.

O desmintire. Ni-se trimit spre publicare următoarele: *Șinca-veche*, 16 Maiu 1901 n. Subsemnații făcând parte din clasa inteligentă din Șinca-veche, la care se provoacă autorul corespondenței intitulată: „Un preot vrednic de osândă”, publicată în nr. 19 din a. c. a prețuitei „F. P.”, declarăm, că această corespondență tendențioasă nu conține nici un dram de adevăr, ci este o malițioasă apucătură, ce nu are alt scop, decât cel mult o răsbunare personală contra M. On. Domn preot de aici. De altfel provocăm pe malițiosul corespondent să-și arete numele seu, precum și pe al *inteligentului* dela care spune, că are informațiuni, căci altminterlea suntem nevoiți a nu recunoaște corespondentului atributul de „om onest”. *Nicolae Bălan Florea*, *Nicolae Rațiu*, reprezentant; *Alexandru Crișian*, inv. pensionat; *Iosif Stoica*, fost not. cercual; *Eustachiu Crișianu*, învățător; *Agaton Popa*, vicanotar; *Efrem Teușan*, primar.

Regina Elena a Italiei a primit până acum 4772 de oferte dela doici. Medicul de curte *Quirico* a ales dintre acestea pe *Maddalena Conti* din satul alban *San Vito Romano*. E nevastă oacheșă, frumoasă, de 23 de ani. După-cum se svonește, doica va fi numai accidental folosită, de oare-ce regina vrea să-și lăpteze singură copilul. Nașterea e așteptată pe săptămâna viitoare.

Bunică tină. O femeie sârmană cu numele *Campbell*, care locuiește cu soțul ei în munții din Carolina de nord, este deja bunică, cu toate că numără abia 26 ani. Ea s'a măritat cu 11 ani, a fost de 12 ani când a devenit deja mamă, ear' fiica ei s'a măritat cu 13 ani.

Alegere de învățător. Din Paniova ni-se scrie, că sinodul parochial din Satul-nou a ales de învățător la școala confesională gr-or. română de acolo pe învățătorul substituit din *St. János*, *Nicolae Miuța*.

Universitatea din Württemberg și Academia Română. Ambasada germană din București a adresat o rugare cătră Academia Română, ca să-i trimită publicațiunile diferitelor instituțiuni ale României. Academia Română a pus la dispoziția ambasadei germane publicațiunile sale proprii și totodată a recercat toate ministerele române, ca să transmită universității din Württemberg și datele statistice și toate publicațiunile departamentelor lor.

Pelerinagiul dela Florioa. Duminică s'a făcut pelerinagiul la Florioa, spre aniversarea a zecea a morții marului patriot și om de stat Ioan C. Brătianu.

Din toate unghiurile țării au venit în foarte mare număr membri ai partidului național-liberal spre a lua parte cu o adâncă pietate și reculegere la celebrarea memoriei nemuritorului creator al României moderne.

Din București a plecat la orele 8 dimineața un tren special, compus dintr'un mare număr de vagoane, în care totuși abia a putut să încapă numărul de cetățeni, cari mergeau să îngemănche pe mormântul neasămănatului patriot.

La ora 10 jum. trenul special a sosit în gara Florioa, de unde cortegiul porni spre locașul, unde se odihnește de veci în sinul frumoasei și minunatei nature, între copaci și flori, acela, care cu geniul sau atât de românesc, atât de adevărat și profund național, a chemat la viață, dimpreună cu alți mari și neuitați fruntași ai neamului, poporul român, deșteptând toate energiile sale și dându-i rangul ce i-se cuvenia în concertul statelor moderne.

După serviciul divin celebrat în mod pe cât de impresionant pe atât de impresionant de P. S. S. episcopul Dunării de jos, Partenie, P. S. S. arhiepiscopul Calistrat Orleanu și de mai mulți preoți, șeful partidului-liberal, dl Dimitrie Sturdza rosti cu glas tare și stăpânit de o adâncă emoție un admirabil discurs, în care a celebrat cu cuvinte alese, opera neperitoare a lui Brătianu.

Apoi, studentul în medicină Vișoiu, vicepreședintele asociației studențești a exprimat în numele tinerimii universitare, omagiile de admirație și recunoștință. La orele 12 mulțimea numeroasă părăsi în liniște mormântul.

Peste durerile de cap trec oamenii cu voe bună și umor. Mult timp însă aceasta nu poate dura, îndeosebi când e vorba de dureri reumatice, gicht și boale de nervi. Ni-se atrage deci atențiunea asupra acestor dureri, și asupra unui mijloc care ni-se pare vrednic a fi recomandat. Acesta e fluidul preparat de farmacistul și furnisorul de curte Ioan Francisc Kwizda în Korneuburg lângă Viena, și e dovedit ca bun mijloc dietetic și contra scrintiturilor, înțepinirea vinelor și musculaturii, frânturilor, șgârciurilor, apoi la întărirea prealabilă și după strapațe mari, marșuri lungi, etc. Numeroase atestate despre efectul preparatului stau la dispoziția interesatilor. Detaluri pe pagina a patra.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Dlui Al. D. Bala-de-Orș. În nrul viitor.

Dlui Secășan. E numai unul înscălit.

Valea-Hășdății. Nrul viitor.

„Economie“. Petiția se o adreseze la noi.
Abonant nr. 1960. Se poate. Trebuie lucrat cu avocat la o bancă.

Teatrul lui Alexandri nu se poate căpăta încă cu preț ieftin.

Gramatică. Este.

Smig. În nr. viitor.

Murii R. Checian. Fără înscălitură nu publicăm.

Dlui R. Pop. În numărul viitor.

Pentru redacție și editură responsabil: Andrei Baltes.
Proprietar: Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

[1] 5-10

Hotel nou.

Subscrisul îmi permit a anunța cu tot respectul, că hotelul, aranjat din nou și după cerințele moderne, sub firma

„Hotelul Mihaiu“

Sibiu, strada Turnului nr. 11

stă la dispoziția P. T. public călător.

Localități elegante pentru restaurant și cafea. — Bucătărie escelentă. — Vinuri naturale curate. — Bere „Transsylvania“ de Habermann și „Bock“ dela Trei-Stejari. — Prețuri moderate pentru odăi. — Omnibus la ducere și venire dela gară. — Calese stau la dispoziție pentru călători.

La o vizitare cât mai deasă invită cu toată stima

Mihaiu, hotelier.

Sibiu, în Aprilie 1901.

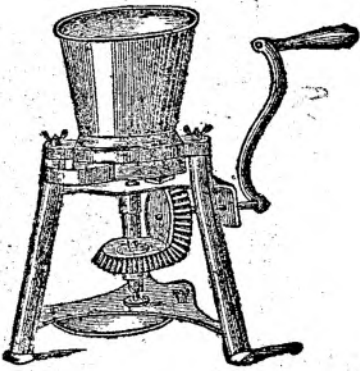
[35] 5-

Andrei Baltes

Econoamă

se caută pentru casa unui preot văduv. Să fie harnică în purtarea gospodăriei, etatea între 25—35 ani, să știe ceti și scrie. Pentru fotografi trimise completă discrețiune. Văduve fără copii, respective femei nemăritate au prilej de a-și asigura viitorul. Va avea la dispoziție și servitoare. Epistolele cu eventualele fotografii, pretenziunile relative la plată, adresa completă a persoanei să se trimită la administrațiunea acestui ziar sub „Econoamă”, care va îngriji să ajungă la adresa cuvenită.

[37] 3—3

Mori de cafea, de piper, mac, urliuală și de colori.

Catalogul prețurilor se trimite la cerere.

Deasemenea se trimit cataloage ilustrate despre:
Aparate de măsurat și signat.
Instrumente pentru masari și sculptori.
Cuțite pentru gileu. — Cuțite de încrestat.
Cuțite pentru bugnari, dogari și rotari.
Chei cu șurup. — Instrumente pentru tinichigii.
Cuți. — Garnituri pentru clădiri (traverse).
Cuptoare. — Frigători.
Mucava pentru coperiș. — Tăbli de izolare.
Trestie pentru strucatură. — Ciment.
Cărbuni de peatră și coacs.
Stropitori de plante (apar. pentru peronospora).
Unelte pentru cultivarea albinelor.
Teascuri de copiat.
Curse pentru tot felul de animale.
Recusite de vânat și scrimă. [36] 4—
Tot felul de feruri de călcat.
Instrumente pentru ferestrari
» » dulgheri, bărdăși.

Cel mai ieftin magazin de cuie de potcoave

Carol F. Jickeli,

Sibiu, Piața-mică nr. 32, la „Coasa de aur”.

Descrierea Ardealului.

Cine voaște să cunoască frumoasa țeară a Ardealului, și cu deosebire Munții-Apuseni, patria lui Horia și Iancu, să citească scrierile lui Silvestru Moldovan anume:

Țeara-Noastră,

descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valea-Murășului, apoi

Zarandul și Munții-Apuseni.

Cu 9 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sânt făcute în fel de călătorie, cu datinele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, izvoare ș. a.

Fiecare carte costă 2 cor. (și 10 bani porto), în România 3 lei.

Toate ziarle noastre au apreciat în cuvinte elogiante aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română:

„Liga română”, scrie între altele:

„Până astăzi n'a existat în limba română o descriere a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicațiune unei trebuințe ce într'adevăr se simțea la noi. Sperăm, că publicul cetitor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită”.

Comande se pot face la

Librăria W. Krafft.

„CONCORDIA”, SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII.

FILIALA ALBA-IULIA.

Pentru cultivatorii viilor!

Avis important!

Pentru cultivatorii viilor!

Apropiindu-se timpul pentru stropirea „viilor” avem onoarea a aduce la cunoștința comercianților și economilor noștri, că reușind a face o cumpărare favorabilă în

„Peatră vênată” de I. calitate

oferim acest articol cu prețurile următoare:

Cine cumpără mai puțin ca 50 chlgr., costă 1 chlgr. . .	70 fileri.
Peste 50 chlgr. până la 100 chlgr., costă 1 chlgr. . .	69 fileri.
Peste 100 chlgr. până la 200 chlgr., costă 1 chlgr. . .	68 fileri.
Cine cumpără barem 1 butoiu de 250 chlgr., 1 chlgr. costă	67 fileri.

Prețurile de sus se înțeleg acți la noi în Alba-Iulia cu bani gata fără scont!

Recomandăm frunțașilor noștri din toate comunele românești ca să se însoțească în fiecare comună cu toții la olaltă și așa cumpărând în quant mai mare de odată, le va veni mai ieftin în preț.

[38] 3—5

„CONCORDIA”, SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII.

FILIALA ALBA-IULIA.

Pentru cultivatorii viilor!

Deschidere de negustorie.

Subscrisul îmi permit a anunța cu tot respectul, că în **Bistrița, strada Lemnelor nr. 50**, mi-am deschis o

negustorie de mobile de casă

și tot felul de **decorațiuni de salon**, precum și mașini de cusut, care le pun la dispoziția onoratului public pe lângă cele mai moderate prețuri. La persoane oneste și de caracter voiu vinde și pe rate, și mă oblig la aranjarea locuințelor întregi și espedarea în cele mai mari depărtări pe speșele mele.

[40] 2—5

Klein & Rubin.

8 medalii de aur.
19 medalii de argint.

Fluidul lui

Marca șerpe.

Dovedit de mult timp ca mijloc bun cosmetic (frecare) pentru întărirea vinelor și mușchilor corpului omenesc.

Prețul:

1/1 flacon cor. 2.—

Veritabil numai cu ma ca de mai sus se capătă în toate farmaciile drogueriile.

[32] 15—15

Deposit principal:

Farmacia cercuală, Korneuburg lângă Viena.

8 medalii de aur.
19 medalii de argint.

Kwizda.

Fluidul turiștilor

Folosit cu succes la întărirea și recăștigarea forțelor după ture mai mari din partea turiștilor, bicicliștilor și călărăștilor.

Prețul:

1/1 flacon cor. 1.20.

Marca de text, eticheta și embalagiu scutite prin lege.

scutite prin lege.

Marca de text, eticheta și embalagiu